

На основу члана 17. став 1. тачка 4. Закона о високом образовању („Сл. Гласник Републике Србије“ бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018-др.закон, 67/2019, 6/2020-др.закони, 11/2021-аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021-други закон и 76/2023), и члана 9. став 1. тачка 6. Статута Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању, а на предлог директора Националног тела за акредитацију и проверу квалитета, Управни одбор Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању је дана 26. децембра 2024. године утврдио пречишћен текст Правилника о рецензентима Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању.

Пречишћен текст Правилника о рецензентима Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању обухвата:

1. Правилник о рецензентима Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању од 25. октобра 2018. године;
2. Одлуку о изменама и допунама Правилника о рецензентима НАТ број: 06-00-00064/4/2024-01 од 26. децембра 2024. године, из које у пречишћен текст није унета одредба члана 3., која гласи:
„ Ова одлука ступа на снагу даном доношења”

ПРАВИЛНИК О РЕЦЕНЗЕНТИМА (пречишћен текст)

Опште одредбе

Члан 1.

Овим правилником се уређује поступак утврђивања листе рецензената од стране Управног одбора Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању, услови за избор и разрешење рецензената као и ангажовање рецензената односно чланова рецензентске комисије за потребе Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању (у даљем тексту: Национално акредитационо тело), њихов статус, рад, обавезе и одговорности.

Рецензентска комисија

Члан 2.

Национално тело за акредитацију ангажује у рецензентским комисијама у поступцима одлучивања о акредитацији студијских програма и високошколских установа и спољашњој провери квалитета експерте из реда наставника високошколских установа, студенте и стручњаке из праксе из реда послодаваца, професионалних или струковних удружења, тржишта рада, комора и других стручних институција.

Рецензент не може бити лице које је изабрано, постављено или именовано на функцију у државном органу, органу аутономне покрајине или локалне самоуправе, у органу политичке странке, на дужност органа пословођења високошколске установе, члана Националног савета, Комисије за акредитацију, Комисије за одлучивање по жалбама, односно лице запослено у Националном акредитационом телу.

Члан 2а.

Утврђивање листе рецензената од стране Управног одбора Националног акредитационог тела (у даљем тексту Управни одбор) се спроводи избором и разрешењем рецензената.

Услови за избор рецензената наставника су пријава на јавни позив у складу са Законом о високом образовању, одлука о избору у звање као и доказ о радном односу у високошколској установи чији је надлежни орган донео одлуку о избору у звање, за сва наставничка звања изузев за звање редовног професора.

Услови за избор рецензената стручњака из праксе су пријава на јавни позив у складу са Законом о високом образовању, диплома о стеченом високом образовању као и доказ о радном искуству у складу са стеченим звањем у трајању од минимум 5 година, које се доказује потврдом или другим документом из ког се недвосмислено може закључити да је наведено лице радило на пословима са високим образовањем, а у складу са стеченом стручном спремом. Рецензент стручњак из праксе се бира за поље и област за које има радно искуство, а у складу са стеченом стручном спремом.

Услови за избор рецензената студената су пријава на јавни позив у складу са Законом о високом образовању, и доказ о статусу студента на високошколској установи у Републици Србији, који се након избора рецензента доставља периодично за сваку школску годину најкасније до новембра месеца текуће године за наредну годину.

Стручна служба Националног акредитационог тела приликом сваког ажурирања листе рецензената може да тражи од рецензента који су именовани на листи рецензената да у року не краћем од 15 дана доставе доказе из става 2. или 3. или 4. овог члана, како би задржали статус рецензента.

Управни одбор разрешава рецензента и брише га са листе рецензената:

- 1) на лични захтев;
- 2) ако несавесно обавља послове или својим поступцима повреди углед дужности коју обавља;
- 3) уколико рецензент не поступи у траженом року из става 5. овог члана;
- 4) због повреде етичког кодекса из члана 17. став 1. тачка б) Закона о високом образовању;
- 5) уколико не испуњава или престане да испуњава услове прописане Законом о високом образовању и овим правилником;
- 6) уколико не поштује рокове за достављање извештаја рецензентских комисија прописаним општим актима Националног акредитационог тела;
- 7) уколико не учествује у посети високошколској установи приликом процеса акредитације или спољашње провере квалитета, прописане важећим Правилником о стандардима за почетну акредитацију високошколских установа и студијских програма, Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа, Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма и Правилником о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа.

Члан 3.

Експерт из реда високошколских наставника је лице које има научне, стручне односно уметничке компетенције да, полазећи од Закона о високом образовању и Стандарда за акредитацију и спољашњу проверу квалитета, разматра захтеве за спровођење поступка акредитације или спољашње провере квалитета и направи писани приказ и оцену квалитета онога за шта се акредитација или спољашња провера квалитета тражи.

Студент који се именује за члана рецензентске комисије треба да познаје систем високог образовања и има искуства у раду у области квалитета високог образовања.

Стручњак из праксе је лице из одређене области које поседује знања, искуство и професионалне вештине (компетенције) које су потребне за оцену предмета акредитације или спољашње провере квалитета.

Члан 4.

Рецензентску комисију именује директор Националног акредитационог тела на предлог Комисије за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија за акредитацију), у складу са важећим Правилником о стандардима за почетну акредитацију високошколских установа и студијских програма, Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа, Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма и Правилником о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа.

У случају акредитације студијског програма докторских студија, најмање један рецензент мора бити наставник, научник или уметник запослен на високошколској, односно научној установи из иностранства, који испуњава услове да буде ментор на том студијском програму у складу са стандардима из члана 12. став 1. тачка 12-14. Закона о високом образовању.

Члан 5.

Приликом именовања рецензената Комисија за акредитацију води рачуна о томе да они буду међународно признати домаћи и инострани универзитетски наставници, научници, уметници или стручњаци.

У случају акредитације студијског програма специфичног националног карактера, рецензенти се именују из реда домаћих универзитетских наставника, научника, уметника или стручњака.

Рад рецензентске комисије

Члан 6.

Директор Националног акредитационог тела именује председника рецензентске комисије из реда рецензената у складу са важећим Правилником о стандардима за почетну акредитацију високошколских установа и студијских програма, Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа, Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма и Правилником о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа.

Председник рецензентске комисије мора познавати систем акредитације и обезбеђења квалитета у високом образовању и имати искуство у вођењу поступака акредитације и обезбеђења квалитета.

Члан 7.

Чланови рецензентске комисије су независни у свом раду и не представљају своје матичне институције.

Приликом спровођења поступка акредитације чланови рецензентске комисије руководе се начелом непристрасности и објективности.

Чланови рецензентске комисије не смеју бити у сукобу интереса.

Сукоб интереса постоји ако:

1. Члан рецензентске комисије има закључен уговор о раду или други уговор о сарадњи са високошколском установом у време када се та установа акредитује или је имао уговор о раду или други уговор о сарадњи са предметном високошколском установом у последње три године;
2. Члан рецензентске комисије на било који начин учествује у пројекту који реализује високошколска установа која је поднела захтев за акредитацију;
3. Члан рецензентске комисије учествује у управљачким, стручним или саветодавним телима високошколске установе која се акредитује или је у њима учествовао у претходне три године;
4. Члан рецензентске комисије лично повезан са руководиоцем односно особама које управљају или су запослене у високошколској установи;

5. Члан рецензентске комисије студира на високошколској установи која се акредитује или је на њој завршио студије;

Сукоб интереса постоји и у случају када се у односима наведеним у ст. 4 овог члана налазе и чланови уже породице члана рецензентске комисије (брачни односно ванбрачни друг, сродници по крви у правој линији, браћа односно сестре као и усвојеник односно усвојилац).

Уколико се у односима наведеним у ст. 4 овог члана налазе даљи сродници (сродници по крви у побочној линији, тазбински сродници и сродници по другим основама), рецензент је дужан да о тој чињеници обавести Комисију за акредитацију која ће проценити да ли такав степен сродства представља препреку за чланство рецензената у рецензентској комисији.

Члан 8.

Забрањена је директна или посредна комуникација представника високошколске установе или других лица која наступају у име високошколске установе са члановима рецензентске комисије пре и након посете високошколској установи.

Нуђење имовинске или друге користи члановима рецензентске комисије или лицима која су са њима повезана, исказивање посредне или непосредне претње, угрожавање физичког интегритета рецензента или чланова његове породице, као и сваки други вид притиска на слободно одлучивање рецензената се процесуира пред надлежним државним органима на основу пријаве рецензента или Националног акредитационог тела.

Чланови рецензентске комисије су дужни да о понашању које је супротно одредбама из става 1 и 2 овог члана обавесте координатора односно председника Комисије за акредитацију.

О кршењу забране комуницирања координатор односно председник Комисије за акредитацију обавештава Директора Националног акредитационог тела, који одлучује о мерама које ће предузети.

Мере могу бити опомена, јавна опомена, као и покретање одговарајућег поступка пред надлежним државним органима.

У случају поновљеног нарушавања забране комуницирања са члановима рецензентске комисије или нарушавања њиховог слободног одлучивања, директор је овлашћен да на одређено време суспендује одлучивање о захтеву високошколске установе.

Пре, током и након посете високошколској институцији члановима рецензентске комисије је забрањено прихватање поклона, материјалне или друге користи.

Уколико се утврди да је члан рецензентске комисије примио поклон или остварио материјалну или другу добит, Директор ће га разрешити функције рецензента и предузети одговарајуће законске мере.

Чланови рецензентске комисије су у обавези да обезбеде потпуну поверљивост података које су добили током поступка акредитације и потписују изјаву о поверљивости и непостојању сукоба интереса.

Дужности чланова рецензентске комисије

Члан 9.

Чланови рецензентске комисије су дужни да:

1. Проуче сву документацију коју је доставио координатор научног поља коме припада захтев за акредитацију;
2. На основу извештаја о самовредновању, а пре посете високошколској установи, пошаљу координатору попис питања на која би се требало фокусирати током посете као и, ако је потребно, доставе листу додатне документације коју би желели да имају на увид током посете;
3. Учествоју у едукацији који организује Национално тело за акредитацију;
4. Учествоју на свим састанцима рецензентске комисије;
5. Воде белешке током разговора са представницима на високошколској установи;
6. Учествоју у писању завршног извештаја и давању оцено за сваки стандард квалитета;
7. Поштују све предвиђене рокове;
8. Дају додатна образложења на захтев Комисије за акредитацију, Националног акредитационог тела или Националног савета за високо образовање.

Дужности председника рецензентске комисије

Члан 10.

Поред дужности из члана 9. овог правилника, председник рецензентске комисије је дужан и да:

1. Координира рад свих чланова рецензентске комисије;
2. Води састанке рецензентске комисије;
3. Води завршни састанак са управом високошколске установе;
4. Обезбеди доследност завршног извештаја и стандарда за вредновање квалитета;
5. Прослеђује завршни извештај рецензентске комисије директору Националног акредитационог тела, који га доставља високошколској установи ради давања евентуалних примедби;
6. Доставља коначни извештај рецензентске комисије поткомисији на разматрање.

Трајање обавеза чланова рецензентске комисије

Члан 11.

Обавезе чланова рецензентске комисије по правилу трају:

1. 1 – 7 дана за припрему: читање извештаја о самовредновању и осталих пратећих докумената, припрема питања;
2. 1 – 2 дана посета ВУ: едукација рецензентске комисије, посета, рад на завршном извештају и стандардима за вредновање квалитета;
3. 1 - 15 дана за састављање завршног извештаја.

Члан рецензентске комисије има право на накнаду за свој рад у складу с општим актом Националног акредитационог тела, као и накнаду путних трошкова и трошкова боравка. Све остале личне трошкове сноси сам члан рецензентске комисије.

Координатор није члан рецензентске комисије.

Дужности координатора

Члан 12.

Координатор је дужан да:

1. Проучи сву релевантну документацију повезану с акредитацијом високошколске установе;
2. Присуствује радним састанцима;
3. Провери уредност односно потпуност достављеног извештаја о самовредновању и свих пратећих докумената и по потреби их враћа високошколској установи на измену и допуну;
4. Комуницира са члановима комисије и високошколске установе;
5. Организује и спроводи едукацију чланова рецензентске комисије;
6. Организује посету и протокол на предметној високошколској установи;
7. Осигура чињеничну тачност завршног извештаја рецензентске комисије;
8. Обезбеди да је извештај написан на исправном обрасцу за израду завршног извештаја;
9. Осигура да завршни извештај рецензентске комисије и сва пратећа документа буду спремна за састанак Комисије;
10. Координира накнадно праћење високошколске установе и предузима све друге потребне радње.

Посебна едукација чланова рецензентске комисије

Члан 13.

Пре посете високошколској установи сви чланови рецензентске комисије су дужни да прођу едукацију кроз коју се упознају са задацима, поступком и сврхом акредитације.

Чланови рецензентске комисије најкасније три дана пре доласка на едукацију достављају прелиминарни извештај у коме ће се укратко осврнути на сваки стандард у складу с расположивим доказима (извештај о самовредновању и друга документа високошколске установе), односно указати који су по њиховом уверењу докази још потребни за доношење објективног мишљења. Координатор прикупља достављене прелиминарне извештаје о којима рецензентска комисија расправља пре посете.

Пре посете високошколској установи комисија се састаје у просторијама које одреди Национално акредитационо тело. Координатор ближе упознаје чланове рецензентске комисије са њиховим задацима и обавезама и детаљније их упућује на основне националне и европске документе за спровођење поступка обезбеђења квалитета у науци и високом образовању. Том приликом се утврђују и главна питања која треба размотрити током посете.

Општа едукација чланова рецензентске комисије

Члан 14.

У сарадњи са директором, Комисија за акредитацију организује семинаре, обуке, округле столове и друге облике опште едукације за рецензенте најмање једанпут годишње, по плану који је претходно усвојен на Комисији.

Комисија најмање једном годишње, одвојено по пољима, организује састанке рецензента са члановима Комисије из одговарајућих поља, ради унапређења сарадње.

Рок за подношење извештаја рецензентске комисије

Члан 15.

Одлука о именовању рецензентске комисије, коју на предлог Комисије за акредитацију и проверу квалитета доноси директор Националног акредитационог тела, представља основ за ангажовање чланова рецензентске комисије.

Рецензентска комисија се обавезује да у року од 30 (тридесет) дана од дана именовања, достави координатору рецензентске комисије, прелиминарни рецензентски извештај на даље поступање.

Рецензентска комисија се обавезује да у року од 60 (шездесет) дана од дана именовања достави координатору рецензентске комисије, коначни рецензентски извештај на даље поступање.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 16.

Правилник се објављује на огласној табли Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у виском образовању и ступа на снагу осмог дана од дана објављивања.

Број: 06-00-00064/5/2024-01

Датум: 26. 12. 2024. године

ПРЕДСЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА

АКАДЕМИК СВЕТИСЛАВ БОЖИЋ